

Galerija Ivana Groharja - most med preteklostjo in sedanostjo

Loški muzej je eden redkih slovenskih splošnih muzejev, ki poleg svoje primarne muzejske dejavnosti že desetletja v svojem programu goji tudi intenzivno, kontinuirano in dokaj avtonomno razstavno dejavnost s področja sodobne umetnosti. Marsikdaj se lahko taka muzejska politika izkaže za dvorezno, se nagne v dobro enega ali pa v dobro drugega področja, toda v tem kulturnem prostoru in v teh razmerah je bila nujna, če je hotelo mesto s tako bogato kulturno dediščino ohraniti živ stik tudi z današnjo številčno (domačo) umetniško produkcijo in tako na celosten način nadaljevati s svojo kulturno tradicijo.

Mesto Škofja Loka ima zelo specifičen značaj, ki ga v osnovi določa prav njegova izjemna kulturna dediščina, poleg tega, da gre za eno najstarejših in najlepše ohranjenih srednjeveških mest, je njegova tradicija močna zlasti na področju likovne umetnosti. Danes že obrabljeni izraz »Slovenski Barbizon«, ki se je uveljavil kot pogosta oznaka tega kraja v času impresionizma, je le eden od dokazov imenitnosti tega prostora, ki ima vidno mesto v zgodovini slovenske umetnosti in je danes na tem področju še vedno zelo vitalno. Nanj so vezana pomembna slovenska imena že vse od srednjega veka dalje, v njem se med drugim srečujemo z gotskim freskantom Jernejem iz Loke, z deli velikih baročnih mojstrov Franca Jelovška in Giulia Quaglia, v njegovi okolici je zrasla in še deluje izjemno plodovita umetniška rodbina Šubicev, se dogajal slovenski impresionizem in zgodila znamenita Groharjeva Loka v snegu, iz nje je izšel naš najboljši slikar fantastike in nadrealizma France Mihelič, s temi kraji so povezani še mnogi, če omenim le vidnejše kot je Gvidon Birolla, France Pavlovec, Ivan Franke... In danes? Po muzejski evidenci je aktivno delujočih trenutno že nad petdeset avtorjev, med njimi mnogo uveljavljenih in obetavnih imen, a o njih kdaj drugič.

Zaradi vseh tega je obstoječa razstavna dejavnost Loškega muzeja še vedno več kot potrebna, saj je Loški muzej zaenkrat še vedno edina tovrstna strokovno vodena institucija na tem koncu, ki lahko res profesionalno skrbi za razstave sodobne umetnosti. V muzejskem programu je pravzaprav prisotna že od leta 1956. Sprva so bile razstave vezane na Galerijo Loškega muzeja, ki je pod vodstvom takratnega direktorja Andreja Pavlovca bila eno bolj priljubljenih tovrstnih prizorišč. Ko je leta

Utrip iz Galerije Ivana Groharja na Mestnem trgu v Škofji Loki

2000 podelila Občina Škofja Loka v upravljanje muzeju tudi Galerijo Ivana Groharja, se je razstavna dejavnost Loškega muzeja močno razmahnila in je zavzela tudi občasne razstavne muzejske prostore, kot je Miheličeva galerija, v kateri je sicer postavljena zbirka Miheličevih del in v kateri se odvijajo zlasti razstave, vezane na delo tega velikega slovenskega mojstra, ter grajski Okrogli stolp. Kmalu pa je ta razširitev presegla tako finančne kot tudi organizacijske in kadrovske zmogljivosti muzeja, zato se je redni razstavni program osredotočil na eno razstavišče. Zastavljena galerijska politika se je tako lahko dosledneje posvetila zlasti razvoju programa Groharjeve galerije, druga prizorišča pa se danes uporabljajo občasno. Zlasti največja, Galerija Loškega muzeja, je zaradi potreb muzeja postala osrednji prostor za večje razstave, vezane na zaključene muzejske projekte. Ta odločitev je sicer v javnosti sprožila marsikatero polemiko, toda muzej se je s tem suvereno zavedal svojega osnovnega poslanstva in pomena javne službe, katere ena od nalog je tudi prezentiranje kulturne dediščine in muzejskega materiala, za kar pa je edini primeren prostor prav grajska galerija. Nedvomno pa se bo v prihodnosti v njej zagotovo zgodila še marsikatera umetniška razstava.

Muzej tako zdaj že štiri leta uspešno in kontinuirano vodi osrednji razstavni program Galerije Ivana Groharja, ki je v teh letih še dodatno pridobila na svoji prepoznavnosti, ki pa jo je sicer izgrajevala že pred tem. Galerijo Ivana Groharja je namreč že leta 1978 ustanovilo Združenje umetnikov Škofja Loka in je že takrat veljala za privlačen galerijski prostor, marsikateri danes uveljavljen avtor je takrat v njej uresničeval svoje ideje. Ker pa je galerija delovala izključno na prostovoljni bazi entuziastičnih članov društva, ki so se z leti ne le utrudili, ampak je nadaljnja uspešnost sčasoma zahtevala vse večji angažma in finance, je bila njena usoda predana v roke Občine Škofja Loka. Ta jo je v dobri veri, da Galerija ne bo zamrla, predala v skrb Loškemu muzeju. Tako galerija danes neprekinjeno deluje že 26 let, v njej pa se je v vsem tem času poleg mnogih spremljvalnih umetniških dogodkov zvrstilo nad 200 razstav, v njej so zavetje za svoje delo našli številni domači ustvarjalci.

Danes velja Galerija Ivana Groharja ne le za eno osrednjih na Gorenjskem, ampak tudi za eno referenčnih prizorišč v slovenski galerijski mreži. Njen starodavni prostor, ki stoji na atraktivni lokaciji v osrčju starega mestnega jedra, privabi vsako leto lepo število obiskovalcev. Čeprav razstavni koncept ne temelji na strategiji lokalnega, njegovo prioriteto seveda nedvomno predstavlja aktivno spremljanje »domačih« umetnikov, ki daje galeriji in njenemu programu posebno karakteristiko. Galerija s svojim razstavnim programom tako po eni strani skrbi za popularizacijo »matične« produkcije, po drugi strani pa vzpostavlja stik z loško dediščino in s tem dodatno krepi

*Notranjost Galerije
Ivana Groharja*

pomen že stoletja dolge kontinuitete umetniškega ustvarjanja, ki predstavlja svojevrsten fenomen v slovenskem prostoru. Tako tudi ne želi postavljati ločnic med klasičnimi likovnimi zvrstmi in sodobnimi mediji, pač pa jo zanima predvsem njihov dialog, možnost medsebojnega dopolnjevanja in enakovrednega sobivanja, kompleksnost umetniškega dela.

Galerija Ivana Groharja je v štirih letih uspešnega delovanja pod okriljem Loškega muzeja postala (novo) stičišče umetniškega dogajanja, most med muzejem in mestom, med ljudmi in kulturo, preteklostjo in sedanostjo pa tudi prihodnostjo.

